

Kahdra en Killian

'Op de drempel naar een nieuw leven

STUDEREN, WERKEN, EEN EIGEN BEDRIJF OPZETTEN OF EEN PAAR MAANDEN DRUIVEN STAMPEN IN FRANKRIJK. TALLOZE MOGELIJKHEDEN OM NA DE MIDDELBARE SCHOOL TE DOEN.

Keuzes maken is moeilijk, ook voor jong-volwassenen. "Als je het niet weet, is 'een tussenjaar' nemen een goede keuze," aldus Michiel van den Anker. Hij werkt als studentendecaan op een hogeschool en heeft een eigen bedrijf in studiekeuze en loopbaanbegeleiding. Ook is hij vader van een 17-jarige tweeling, Linde en Iris.

Uit onderzoek blijkt dat ouders de bepalende rol hebben in dit keuzeprocess. Hoe is dit voor een ouder van een meerling? Sta jij op de eerste plek of toch de meerlingpartner? Hoe oefen jij dan nog jouw invloed uit? En wat doe je als je ziet dat het ene kind meelift op de doortastendheid van de ander? Of als ze besluiten precies dezelfde studie in dezelfde stad te gaan volgen, terwijl je had verwacht dat ze nu hun eigen pad zouden kiezen om meer individu te worden? Deze belangrijke overgangsfase van thuiswonende scholieren naar zelfstandige volwassenen is voor ouders van meerlingen toch nét iets anders, zegt ook Marieke, journaliste en moeder van 18-jarige tweeling Killian en Kahdra.

KILLIAN EN KAHDRA

Killian heeft zijn havodiploma op zak, en gaat na de zomervakantie naar vwo 6. In zijn vrije tijd heeft hij uiteenlopende baantjes. Hij is onder andere DJ op feesten en partijen, kok in een Chinees restaurant en oppasser van kinderen. "Killian is actief en gedisciplineerd, hij organiseert zijn leven goed," vertelt Marieke.

Kahdra heeft havo 5 afgerond en twijfelde een tijdje over de vervolgstudie. "Mijn dochter is een ander type kind dan Killian. Waar hij gestructureerd en doelgericht in het leven staat, is zij chaotisch en speels, ze staat licht in het leven.

Het liefste omringt ze zich elke avond met vrienden en gaat ze dansen en feesten. Toen ze mij vertelde dat ze had besloten een tussenjaar te nemen, vroeg ik meteen 'een jaar tussen wat en wat?' want Kahdra is een vlinder."

"Na meerdere gesprekken hebben we de afspraak dat ze zich komend tussenjaar ook serieus in gaat zetten voor haar toekomst." Komend jaar gaat Kahdra drie dagen in de week naar een theaterschool, als vooropleiding voor de kleinkunstacademie in Amsterdam. Ze speelt in verschillende toneelgroepen en dit lijkt haar een goede vervolgstap. Daarnaast verdient ze bij door ijsjes te verkopen bij een ijscokear.

Killian en Kahdra hebben onderling een hele goede band. "De tweeling is net als een koppeltje dat 25 jaar getrouwd is, helemaal op elkaar ingespeeld en heel complementair, als koffie en melk of kop en schotel," zegt Marieke.

WAT VIND JE LEUK?

De vraag 'wat vind je leuk?' is een vage vraag, en volgens keuzecoach Michiel "niet altijd zo makkelijk te beantwoorden". Toch is dit de kernvraag in zijn gesprekken met jongeren die hij begeleid naar een passende vervolgopleiding. "Ik leer de jongeren te herkennen wat bepalend is voor wie ze zijn. Waarin zijn ze in geïnteresseerd, al hun leven lang? Wat doen ze graag? Waar worden ze enthousiast van? Ik vraag door en stel soms wel vijf keer de waaromvraag, om zo te ontdekken wat 'hun ding' is."

Bij Killian ging de keuze vanzelf, zegt Marieke. Er was een moment waarop haar zoon zich bewust werd van 'zijn ding'. "Samen zaten we op de bank voor de tv. Een meisje vertelde over haar pijnlijke verleden van misbruik, hoe ze niet meer wilde leven. Ik herinner mij nog dat ik dacht 'kan dit wel voor een 13-jarige, is het niet te heftig? Maar Killian

zat zo intens te kijken, dat ik dit moment van concentratie niet wilde verstoren.”

“Het meisje was door gesprekken met een psychiater terug in haar kracht gekomen en zag het leven weer optimistisch tegemoet. Toen het programma was afgelopen, keek Killian mij aan en zei ‘dit wil ik ook’. Sindsdien wil hij psychiater worden of hij noemt aanpalende beroepen als arts of psycholoog.”

Bij Kahdra verloopt het proces anders. “Ik merk dat ik meer zekerheid wil over de weg die ze kiest. Graag had ik gezien dat ze direct na de havo verder zou gaan studeren aan de docentenopleiding voor theater in Tilburg, bijvoorbeeld. Samen zijn we naar een open dag geweest en ze vond het hartstikke leuk. Toch kiest ze ervoor om volgend jaar te proberen om op de kleinkunstacademie in Amsterdam te komen, terwijl er daar van de 500 maar 10 studenten ofzo worden aangenomen. De kans is zo klein. Maar ze kiest haar eigen pad. En ik moet het loslaten. Ik moet haar vertrouwen.”

“Een keuze gemaakt onder stress is zelden de juiste keuze,” zegt Michiel. “En afwegingen maken kost tijd, een jongere dient zichzelf nog te leren kennen op die leeftijd van 17 of 18 jaar.” Tot deze leeftijd gaat nagenoeg alles vanzelf; elk jaar ga je over naar de volgende klas en kom je leeftijdgenoten en onderwijzers tegen die daar al zijn. Als kind hoef je hier geen standpunt over te formuleren, je rolt van het ene in het andere. En dan opeens, op je 16e of 17e moet dit wel.”

Dan is er ineens een keuzemoment dat de rest van je leven beïnvloedt. “Tenminste, zo wordt erover gepraat. En dan moet je bewust na gaan denken over wie je bent, wat jouw voorkeur heeft en de talenten die je hebt of niet.”

Het niet weten is in dit daglicht bekeken heel logisch en begrijpelijk, zegt Michiel. “Een tussenjaar nemen vind ik een goeie keuze als je het nog niet precies weet. De angst die sommige ouders hebben dat studenten het studeerritme niet meer zullen oppakken is ongegrond. Mijn advies is altijd ‘laat ze gaan!’ en heb vertrouwen.” En bedenkt dat een keuze relatief is. Kijk maar om je heen: hoeveel van de volwassenen heeft een baan waarvoor hij na de middelbare school heeft gestudeerd? Is dat niet ongeveer één op vijf?”

EEN ‘DERDE OUDER’ UITNODIGEN

Als ouder van pubers hebben jouw inspanningen niet altijd resultaat. Ze weten niet zo goed wat ze willen, kunnen het niet zo goed onder woorden brengen en je mist het gevoel dat ze echt actie ondernemen om tot een goede keuze te

komen. Dat frustrereert. Voordat je het weet ontstaan aan de keukentafel te vaak welles-nietes gesprekken.

Om dit patroon te doorbreken kun je een andere volwassene uit jouw netwerk uitnodigen om deze gesprekken over studiekeuze te voeren. Een goede vriend, oom of tante of een (voormalige) collega uit jouw professionele netwerk. Marieke vertelt dat ze Kahdra meegenomen had naar een feestje waar professionele acteurs zouden komen. “Een vriend van mij vertelde over zijn inschrijving bij diverse toneelscholen en dat de school in Arnhem hem uiteindelijk toeliet. Meerdere wegen leiden naar Rome, was de boodschap, en dat vind ik een belangrijke voor mijn dochter.” Het voordeel van ‘een derde ouder’ is de onpartijdigheid, hij of zij heeft geen belang bij de uitkomst, zoals ouders die wel hebben.

Als keuzecoach neemt Michiel vaak de rol van ‘derde ouder’ in de begeleiding naar een passende studie. Hij vertelt over een werkwijze die, volgens hem, de meest eerlijke informatie oplevert: “In mijn werk als begeleider bij studie en loopbaankeuzes, koppel ik een jongere vaak aan een eerste of tweedejaars van de studie die zij overwegen. Ik laat ze een dag meelopen in de stad, op de opleiding, in de collegezaal en zo krijgt een jongere een goed beeld van de werkelijkheid. Ook hoort hij de afwegingen die deze student heeft gemaakt en wat daarbij het zwaarste heeft gewogen. Is het de verhouding tussen hoorcolleges en werkcolleges of de mogelijkheid om een woonruimte te vinden of toch een beste vriend in de buurt zodat hij de overstap naar zijn nieuwe leven niet alleen hoefde te maken. Afwegingen die ook zullen gelden voor jouw kind. Het is de meest eerlijke informatie die je kunt krijgen.”

JOUW PLEK ALS OUDER

Marieke: “Hoewel ik intensief betrokken ben bij het keuzeproces, zijn Kilian en Kahdra elkaars belangrijkste raadgever. Zij hebben veel invloed op elkaar. Het advies van de ander is doorslaggevend, heb ik het idee. Niet dat van mij.”

Kinderen in de puberteit houden van vrijheid en de ruimte om eigen keuzes te maken. Meerlingen herkennen dit in elkaar en versterken elkaar hierin. Zo verwerven ze samen autonomie ten opzichte van de ouders. Ze vormen een sterk team. “Voor ouders die graag invloed willen uitoefenen op hun kinderen is dit een dubbele lastigheid,” zegt Michiel. “Je verliest al invloed als jouw kind in de puberteit komt en als ouder van meerling verlies je nog meer invloed. De mening van de meerlingpartner weegt nagenoeg altijd zwaarder dan de jouwe. Het is even slikken, maar je kunt het maar beter accepteren.”

Michiel met Linde en Iris

De rol van vrienden in het keuzeproces is voor meerlingpubers ook anders. Bij eenlingen worden keuzes van vrienden meegenomen in de afwegingen: wat gaan zij studeren? En in welke stad? Of blijven ze nog een jaartje thuis wonen? Bij meerlingen speelt dit minder. “De meerlingpartner is het meest bepalend,” aldus Michiel.

Marieke vertelt over de tijdsinvestering: “Bij twee tegelijk ben je een paar maanden best druk met open dagen bezoeken en gesprekken voeren. Het is immers een belangrijke keuze.” En het vraagt om een oplettende houding. “Ook al vraagt de ene meer aandacht van mij dan de ander, ik wil ze beide goed helpen. Daarom let ik op een gelijke verdeling van aandacht.”

Ouder zijn van meerlingen heeft ook zo zijn voordelen. “Mijn dochters bezoeken samen open dagen en praten nog lang na over wat ze gezien en gehoord hebben,” vertelt Michiel. “Wat leuk was of niet leuk en waarom”. Dergelijke gesprekken helpen de jongeren in het bewustwordingsproces van wat voor hen belangrijk is.

Ook ondersteunen meerlingen elkaar. Marieke vertelt over complimenten die haar kinderen elkaar geven. “Ik weet

zeker dat je het ver gaat schoppen, je bent zo goed bezig met alles’ hoorde ik pas mijn dochter tegen mijn zoon zeggen, waarop hij antwoordde ‘jij gaat ook heel goed worden. Je bent zo creatief!’ Als ouder ben je getuige van de betrokkenheid op elkaar en de onvoorwaardelijke steun. Behalve dat dit ontroerend is om te zien, kan het je als ouder ook geruststellen; ze verstevigen elkaars zelfvertrouwen.

ZELFSTANDIGHEID

Om een leven in een nieuwe stad met of op een nieuwe opleiding op te bouwen, is zelfvertrouwen nodig. Verder is ook zelfstandigheid belangrijk en een mate van onafhankelijkheid. In mijn coachpraktijk vertelde een vrouw dat ze naar de Verenigde Staten was gegaan voor een stage en eerder terugkwam vanwege de heimwee naar haar tweelingzus.

En zoals meerlingen elkaar kunnen stimuleren en motiveren voor een studie, kan het ook de andere kant op gaan. Een man vertelde hoe hij tijdens zijn technische studie in Enschede in een dip kwam bij de eindschrijftie. Zijn broer had enkele maanden daarvoor ook een dip gehad tijdens de eindschrijftie van dezelfde studie en was gestopt. De begeleider die hen beide begeleidde had hem

gewaarschuwd 'let op dat je niet je broer achterna gaat,' maar een paar weken later stopte hij ook. "Je kunt elkaar omhoog helpen maar ook elkaar naar beneden halen," zei hij hierover in een gesprek. De legitimatie van de keuze van de een, kan ook de ander dienen, en wellicht speelt een gevoel van loyaliteit ook mee. De onderlinge verwevenheid had bij deze meerling geen gunstig effect op beider carrièreperspectief.

Michiel vertelt dat hij als studentedecaan het afgelopen jaar 12 studenten die tweeling zijn, heeft ontvangen voor een gesprek over mogelijke vertraging. De redenen waren divers. Er was één meisje wiens ouders in een vechtscheiding waren. Haar tweelingzus die in de examenklas was blijven zitten, woonde thuis en zat alleen midden in het vuur. Ze voelde zich schuldig en de spanning die dit opleverde, zorgde voor vertraging in haar studie. "Omdat ik 12 best een groot aantal vond, vroeg ik mij af of er een studie is gedaan naar het verband tussen tweelingen en beroepsonderwijs. Bij mijn collega's die lang in het vak zitten heb ik rondgevraagd maar niemand kon mij vertellen over wetenschappelijk onderzoek naar dit thema." Een interessant onderwerp om nader te onderzoeken.

SAMEN OF APART?

De vraag voor ouders om hun meerling samen of apart naar school te laten gaan, speelt opnieuw bij de keuze voor een beroepsopleiding. Een ouder van een eeneiige meisjestweeling was ongerust over het gebrek aan individualisme bij haar kinderen. "Ze oriënteren zich op dezelfde studie in dezelfde stad. Het is toch de fase dat ze zelfstandig moeten worden?" En tussen de regels door hoorde ik de vraag 'moet ik bijsturen?'

Als onderdeel van een individualistische cultuur als de Nederlandse, is deze vraag begrijpelijk en logisch. De meeste ouders zijn zelf geen meerling en kennen de ervaring van het samen opgroeien met een tweelingpartner niet van binnenuit.

Over eeneiige meerlingen wordt geschreven dat zelfstandigheid en het gevoel van een eigen identiteit op latere leeftijd kan komen dan gemiddeld voor hun leeftijdgenoten. De vraag is echter: hoe erg is dat? Het verlangen naar eigen keuzes en zelfstandigheid zal bij de meesten, in mijn visie, vanzelf groeien. En zo niet, dan is dat ook niet per se erg. Kijk maar naar voorbeelden van eeneiige meerlingen die hetzelfde beroep hebben gekozen en succesvol zijn: de schaatsers Ronald en Michel Mulder, de mode-ontwerpers Truus en Riet Spijkers, strafrechtadvocaten Wim en Hans

Anker en de muzikanten die vorige Meerlingen Magazine centraal stonden: Sander en Arnout van Tangarine.

In mijn optiek doe je het goed als ouder wanneer je luistert naar beiden, zowel samen en apart, en in gesprek kun je gerust jouw kanttekeningen benoemen. Uiteindelijk is het hun keuze. En of het de juiste is, wijst zich vanzelf. Ook Michiel deelt deze mening. "Jongeren groeien veelal pas na de keuze voor een opleiding in die opleiding. Het is een geleidelijk proces. Ze ervaren dan pas hoe het is en of het goed past of niet. En bij meerlingen is dat dus ook zo; beide groeien erin, of niet, en dan is er een nieuw keuzemoment."

Voor de meerderheid van de tweelingen is de overstap naar een beroepsopleiding het moment om meer los te komen van elkaar. Dat gaat vanzelf. "Loslaten en beiden vertrouwen geven, is toch het belangrijkste," adviseert moeder Marieke. En mocht je toch even jouw invloed willen laten gelden, dan is de truc die Michiel onlangs toepaste wellicht inspirerend: "Het opruimgedrag van de ene wilde ik beïnvloeden. Doe ik dat rechtstreeks, dan zou ik worden weggezet als 'die pa waar je niet te veel naar moet luisteren'. Dat deed ik dus niet. Wel zei ik tegen de ander 'vind je ook niet dat je zus wat meer zo en zo moet doen? De volgende dag zag ik de aanpassing: de vaatwasmachine werd opgeruimd zonder dat ik er om had gevraagd. Het had effect!"

Hester van Wingerden

Trainer/coach Tweelingenpraktijk

Meer tips? Lees verder op www.studiekeuzekind.nl, een blog voor ouders. Of over een tussenjaar op www.intermijn.nl of <https://Breekjaar.nl>

Meer over Michiel van den Anker is te vinden op [LinkedIn.com/in/loopbaanregie](https://www.linkedin.com/in/loopbaanregie) en www.loopbaanregie.nl

W

NOUD

Froukje van den Berg heeft twee tweelingen, Noud en Wout van 9 en Emma en Elfi van 6. Noud heeft een hersenbeschadiging, epilepsie en zit in een rolstoel.